

M.Eddleston en S.Pierini, *Oxford handbook of tropical medicine*. 646 bl., fig., tabellen. Oxford University Press, Oxford 1999. ISBN 0-19-262772-4. Prijs: ingen. f 77,80.

'Oxford handbooks' zijn populair bij studenten, co-assistenten en assistent-geneeskundigen. Nu ik dit boek heb doorgenomen, begrijp ik waarom, aangenomen dat de andere boeken in de serie ook tenminste van dit niveau zijn. Het is een zeer praktisch, beknopt, helder en overzichtelijk boek, en inhoudelijk van goede kwaliteit.

De titel is misschien enigszins misleidend. Het boek gaat over geneeskunde in de tropen en omvat behoudens wat men aan 'tropische geneeskunde' zou verwachten ook praktische hoofdstukken over longziekten, cardiologie, nefrologie, endocrinologie, hematologie en gastro-enterologie, steeds met een specifiek accent op problemen in ontwikkelingslanden en met praktische adviezen hoe te handelen in de daar geldende omstandigheden. Behalve genoemde hoofdstukken zijn er ook hoofdstukken over 'belangrijke ziekten' (malaria, HIV/sexueel overdraagbare aandoeningen, tuberculose, diarree, acute luchtweginfecties/pneumonie) en 'koorts'. Neurologie, dermatologie/de huid bij systemische infecties, voeding, ongevallen/vergiftigingen en immunisatie zijn volgende onderwerpen. Het protocol voor de geïntegreerde aanpak van ziekten op de kindereleeftijd van de WHO en UNICEF, een enkele pagina over laboratoriumonderzoek, met de verontschuldiging dat de sectie niet uitgebreider mocht zijn door ruimtegebrek, en enkele nuttige adressen completeren het geheel. Ik miste een stukje over oogaandoeningen.

Zoals gezegd vind ik het een zeer praktisch en helder boekje. Er zijn veel tabellen, diagrammen, duidelijke figuren en algoritmen. De lay-out is prettig en overzichtelijk. De auteurs hebben vooral richtlijnen van de WHO gevolgd en houden zich wat geneesmiddelen betreft aan de lijst van essentiële geneesmiddelen, die vaak goedkoop zijn en een bewezen effectiviteit hebben. Het doet sympathiek aan dat zij steeds het belang van kennis van de lokale aandoeningen benadrukken en van het volgen van lokale richtlijnen.

Uiteraard zijn er ook wel enkele op- en aanmerkingen te maken. Er zijn nogal wat foutjes in de naamgeving van organismen, bijvoorbeeld *Hymenolepsis* en *Hymenoclepsis nana*, *Pediculosis capitis*, *T. Echinococcus* (?), en andere. Enkele nieuwe ontwikkelingen konden misschien nog niet worden meegenomen, zoals het door hantavirus geïnduceerde pulmonale syndroom en trichlabendazol voor de behandeling van leverbotinfectie. Er is een goed stukje over hypertensie, maar geen discussie over het verschil in gevoeligheid voor diverse geneesmiddelen in verschillende etnische groepen. Na thiazide wordt een β -blokker geadviseerd, voor mensen van Afrikaanse origine niet het meest voor de hand liggend. De therapieadviezen voor giardiasis en amoebiasis zijn ouderwets en niet handig: metronidazol in meerdere doses per dag en gedurende vele dagen. Tinidazol eenmaal daags is een betere en vaak goedkopere keuze. Tinidazol komt in de index niet voor. Wie 'lymfoedeem' of 'elefantiasis' in de index zoekt, wordt teleurgesteld. In de tekst worden deze begrippen wel vermeld. Hetzelfde geldt voor 'cancrum oris' (maar 'noma' komt in het boek niet voor).

Voor wie is dit boekje bestemd? Ik raad het van harte aan voor alle artsen die werkzaam zijn in ontwikkelingslanden, aan co-assistenten die daar een stage volgen, wellicht ook aan studenten die een wetenschappelijke stage doen met een klinisch accent. Het is niet geschikt voor de arts in Nederland die zich ook met 'reizigersgeneeskunde' en importziekten bezighoudt. Het is niet gericht op reizigersgeneeskunde, geeft daarvoor te weinig praktische aanwijzingen en bevat te veel dat alleen voor ontwikkelingslanden relevant is (bijvoorbeeld het opzetten van

een voedingscentrum, vaccinatiecampagne bij een meningokokkenepidemie en dergelijke).

Het bevat ook te veel gewone geneeskunde, waarvoor de arts in Nederland gemakkelijk elders terecht kan. Voor de arts in de tropen lijkt het juist wel handig zo beknopt zo veel, ook gewone zaken bij elkaar te hebben. Voor reizigersgeneeskunde/importziekten zijn de boekjes van Bell, *Lecture notes on tropical medicine* en van Jong en McMullen, *The travel and tropical medicine manual* (zie bespreking in dit tijdschrift 1996; 140:730-1) geschikter.

P.A.KAGER

Aangeboren hartafwijkingen bij volwassenen. Onder redactie van B.J.M.Mulder, P.G.Pieper en S.E.C.Spitaels. 199 bl., fig., tabellen. Bohn Stafleu Van Loghum, Houten 1999. ISBN 90-313-2784-0. Prijs: ingen. f 74,50.

Door de sterk verbeterde behandelingsmogelijkheden voor kinderen met aangeboren hartafwijkingen neemt het aantal volwassenen bij wie aangeboren hartafwijkingen bestaan, steeds verder toe. Er was tot voor kort geen Nederlandstalig naslagwerk over deze speciale groep patiënten. De werkgroep Congenitale Cardiologie van de Nederlandse Vereniging voor Cardiologie heeft een voortreffelijk naslagwerk samengesteld waarin de belangrijke aangeboren hartgebreken zoals die zich gedragen op de volwassen leeftijd, beschreven worden, alsmede de speciale problemen die kunnen ontstaan tijdens zwangerschap en partus en de adviezen rond erfelijkheid, anticonceptie en het voorkómen van bacteriële endocarditis.

Het boek is bondig en helder geschreven en is verlucht met bijzonder fraaie getekende kleurenillustraties. Omdat anatomie, pathofysiologie, klinisch beeld, diagnostiek, beloop en (chirurgische) behandeling aan bod komen, is het boek voor de specialist, de huisarts én de student van belang – vooral omdat bij elk ziektebeeld ook de consequenties voor een eventuele zwangerschap kort worden besproken. Ook verzekerings- en bedrijfsartsen alsmede verpleegkundigen die zich bezighouden met deze groep patiënten, kunnen hun kennis omtrent dit niet eenvoudige gebied met dit boekwerk verrijken. Gelet op de grote hoeveelheid informatie en de fraaie lay-out is er een goede prijs-kwaliteitverhouding.

F.W.A.VERHEUGT

Letsels van de plexus brachialis. Onder redactie van G.Blaauw en C.Pons. 165 bl., fig., tabellen. Elsevier/Bunge, Maarssen 1999. ISBN 90-352-2099-4. Prijs: ingen. f 49,50.

Dit is een helder en makkelijk leesbaar boek, dat informatie biedt over de multidisciplinaire behandeling van letsels van de plexus brachialis die van belang is voor medische specialisten en assistent-geneeskundigen in neurologie, neurochirurgie, orthopedie, plastische chirurgie en revalidatiegeneeskunde en ook paramedici. Het betreft een goed gedocumenteerde expertise, waarbij voor defaitisme geen plaats meer is.

In hoofdstuk 1 wordt de inhoud soms herhaald en qua indeling zou één en ander hier wat eenvoudiger hebben gekund. Op bl. 33, bij 1.3.3., staat de indeling van Sunderland, wat niet juist is, want het betreft de indeling volgens Seddon uit 1943, zoals op bl. 105 (8e regel van boven) en bl. 106 wel correct wordt vermeld. In hoofdstuk 2, bl. 61 onderaan, wordt een beperkt aantal centra (1 of 2) genoemd, terwijl er momenteel 3 actieve werkgroepen zijn, te weten Heerlen (+ Academisch Ziekenhuis Maastricht), Leiden (Leids Universitair Medisch Cen-